ÖZET

Proje Başlığı	Soyada İkinci Ürün Koşullarına Uygun Erkenci, Yüksek Verimli Ve Kaliteli Çeşit Islahı Ve Yeni Melez Populasyonların Oluşturulması
Proje No	113O086
Proje Yürütücüsü	Mehmet KOCATÜRK
Projenin Yürütüldüğü Kurum	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kurum	TÜBİTAK (1003)
Başlama-Bitiş Tarihi	15/07/2013 15/03/2017
Bütçe	339.580 TL

Proje Özeti

Bu proje; ikinci ürün olarak yetiştirilen soyada yüksek verimli ve kaliteli ikinci ürüne uygun, erkenci çeşitlerin geliştirilmesi amacıyla planlanmıştır. Soyada geççilikten kaynaklanan geç hasat kurutma ve depolama problemlerini ortaya çıkarmaktadır. Bu yüzden üreticinin ve sanayicilerin işlerini kolaylaştırma ve maliyetini düşürme amaçlanmıştır. Bu yolla soya fasulyesinin ülke çapında yaygınlaşması da hedeflenmiştir.

Bu amaçlara ulaşmak için ileri kademedeki erkenci soya hatları farklı lokasyonlarda test edilerek ikinci ürüne uygun erkenci soya çeşit adaylarının belirlenmesi, geliştirilmiş olan ara kademedeki (F3 ve F5 generasyonu) erkenci soya hatlarının farklı lokasyonlarda seleksiyon çalışmaları ve tarla denemelerine alınması, yeni oluşturulacak melezleme programları ve ikinci ürün koşullarında yapılacak olan seleksiyonlarla, erkenci, yüksek verimli ve kaliteli yeni hatların geliştirilmesidir.

Ayrıca ikinci ürün bölgeleri için uygun olan erkenci çeşit adaylarının ve hatlarının ana ürün koşullarına da uygunluğunun belirlenmesi projenin yaygın etkisini artıracaktır.

Projenin ilk bölümünde; TAGEM bünyesindeki Araştırma Enstitülerinin geliştirmiş olduğu takriben 27 adet ileri kademedeki erkenci soya hatları, ikinci ürün bölgelerinde 4 lokasyonda (Adana, Antalya, Şanlıurfa ve İzmir) ve ana ürün bölgelerinde yine 3 lokasyonda (Samsun, Bursa ve Konya) kurulan tarla denemelerine alınmıştır. Verim ve kalitelerine göre en uygun hatlar çeşit adayı olarak seçilmiştir. İkinci bölümde projede yer alan kuruluşların takriben ara kademedeki ıslah materyalleri (F4 ve F5 generasyonları) ile üç yıl boyunca ikinci ürün ve ana ürün bölgelerindeki lokasyonlarda seleksiyon ve tekerrürlü tarla denemeleri yapılmış, ikinci ürüne ve ana ürüne uygun ümitvar hatlar seçilmiştir. Projenin üçüncü bölümünde projeye katkıda bulunan bazı kuruluşların melez populasyonlarından geliştirilen erken generasyon materyali (F3 generasyonu) içerisinden hem ikinci ürün bölgelerindeki lokasyonlar için hem de ana ürün bölgelerindeki lokasyonlar için uygun olan ıslah materyallerinin oluşturulması sağlanmıştır. Projenin dördüncü bölümünde ise II. ürüne uygun hatlar arasında farklı melez kombinasyonlar oluşturularak yeni ıslah çalışmaları için geniş bir genetik tabanlı popülasyon elde edilmiştir. Yapılan çalışmalar neticesinde, belirlenen hedeflere uygun olarak seçilen, ümitvar görülen soya çeşit adaylarının tescil denemelerine alınması için başvuru yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Soya, ikinci ürün, erkenci çeşit, yüksek verim ve kalite